

Bijsluiter: Informatie voor de gebruiker

Norditropin NordiFlex 5 mg/1,5 ml oplossing voor injectie in een voorgevulde pen somatropine

Lees goed de hele bijsluiter voordat u dit geneesmiddel gaat gebruiken want er staat belangrijke informatie in voor u.

- Bewaar deze bijsluiter. Misschien heeft u hem later weer nodig
- Heeft u nog vragen? Neem dan contact op met uw arts of apotheker
- Geef dit geneesmiddel niet door aan anderen, want het is alleen aan u voorgeschreven. Het kan schadelijk zijn voor anderen, ook al hebben zij dezelfde klachten als u
- Krijgt u last van een van de bijwerkingen die in rubriek 4 staan? Of krijgt u een bijwerking die niet in deze bijsluiter staat? Neem dan contact op met uw arts of apotheker.

Inhoud van deze bijsluiter

- 1. Wat is Norditropin NordiFlex en waarvoor wordt dit middel gebruikt?**
- 2. Wanneer mag u Norditropin NordiFlex niet gebruiken of moet u er extra voorzichtig mee zijn?**
- 3. Hoe gebruikt u Norditropin NordiFlex?**
- 4. Mogelijke bijwerkingen**
- 5. Hoe bewaart u Norditropin NordiFlex?**
- 6. Inhoud van de verpakking en overige informatie**

Keerzijde: Gebruiksaanwijzing Norditropin NordiFlex pen

1. Wat is Norditropin NordiFlex en waarvoor wordt dit middel gebruikt?

Norditropin NordiFlex bevat een biosynthetisch menselijk groeihormoon, somatropine genaamd, identiek aan het groeihormoon dat uw lichaam van nature aanmaakt. Kinderen hebben groeihormoon nodig om te groeien, maar volwassenen hebben het ook nodig voor hun algemene gezondheid.

Norditropin NordiFlex wordt gebruikt voor de behandeling van groeiachterstand bij kinderen:

- als ze geen of een zeer lage productie van groeihormoon hebben (groeihormoontekort)
- als ze het Turner-syndroom hebben (genetisch probleem dat de groei kan beïnvloeden)
- als ze een verminderde nierfunctie hebben
- als ze klein zijn en klein waren bij de geboorte in functie van de duur van de zwangerschap
- als ze het Noonan-syndroom hebben (genetisch probleem dat de groei kan beïnvloeden).

Norditropin NordiFlex wordt bij volwassenen gebruikt om groeihormoon te vervangen:

Bij volwassenen wordt Norditropin NordiFlex gebruikt om groeihormoon te vervangen wanneer de productie afgenomen is sinds de kinderjaren of wanneer de productie gestopt is bij volwassenen ten gevolge van een tumor, door de behandeling van een tumor of door een aandoening die de klier aantast die groeihormoon produceert. Als u tijdens uw kindertijd voor groeihormoontekort werd behandeld, zal u opnieuw getest worden na voltooiing van de groei. Als groeihormoontekort wordt bevestigd, dient u de behandeling voort te zetten.

2. Wanneer mag u Norditropin NordiFlex niet gebruiken of moet u er extra voorzichtig mee zijn?

Wanneer mag u Norditropin NordiFlex niet gebruiken?

- Als u **allergisch** bent voor somatropine, voor fenol of voor een van de stoffen in dit geneesmiddel. Deze stoffen kunt u vinden in rubriek 6
- als u een **niertransplantatie** heeft ondergaan

- als u een **actieve tumor (kanker)** heeft. Tumoren moeten inactief zijn en u moet uw kankerbehandeling beëindigd hebben alvorens u uw behandeling met Norditropin NordiFlex start
- als u aan een **acute kritische aandoening** lijdt bv. een openhartoperatie, een buikoperatie, een meervoudig trauma ten gevolge van een ongeval of na acuut ademhalingsfalen
- als u bent gestopt met groeien (gesloten epifysaire schijven) en u heeft geen groeihormoontekort.

Wanneer moet u extra voorzichtig zijn met Norditropin NordiFlex?

Neem contact op met uw arts of apotheker voordat u Norditropin NordiFlex gebruikt:

- als u **diabetes** heeft
- als u ooit **kanker** heeft gehad of een ander soort **tumor**
- als u terugkerende **hoofdpijn, gezichtsproblemen, misselijkheid** heeft of als u moet **braken**
- als u **schildklierstoornissen** heeft
- een toename in de zijdelingse kromming van de wervelkolom (scoliose) kan verergeren bij kinderen tijdens een snelle groeifase. Tijdens de behandeling met Norditropin NordiFlex zal uw arts u (of uw kind) onderzoeken op tekenen van scoliose
- als u hinkt of tijdens uw behandeling met groeihormoon begint te hinken, vertel het dan aan uw arts
- als u **ouder bent dan 60 jaar** of een somatropinebehandeling als volwassene heeft gekregen langer dan 5 jaar, aangezien de ervaring beperkt is
- als u aan een **nieraandoening** lijdt, zou uw nierfunctie moeten worden gecontroleerd door uw behandelende arts
- wanneer u een **substitutie therapie met glucocorticoïden** ondergaat, dient u uw arts regelmatig te consulteren, omdat de kans bestaat dat de dosis van uw glucocorticoïdetherapie dient aangepast te worden
- Norditropin NordiFlex kan een ontsteking van de alvleesklier veroorzaken, wat ernstige pijn in de buik en de rug veroorzaakt. Neem contact op met uw arts als u of uw kind buikpijn krijgt na inname van Norditropin NordiFlex.

Gebruikt u nog andere geneesmiddelen?

Gebruikt u naast Norditropin NordiFlex nog andere geneesmiddelen, heeft u dat kort geleden gedaan of gaat u dit misschien binnenkort doen? Vertel dat dan uw arts of apotheker.

Vertel het uw arts, in het bijzonder als u de volgende geneesmiddelen gebruikt of kort geleden heeft gebruikt. Het is mogelijk dat uw arts de dosering van Norditropin NordiFlex of van de andere geneesmiddelen moet aanpassen:

- **Glucocorticoïden** – gelijktijdig gebruik van Norditropin NordiFlex met glucocorticoïden kan uw lengte op volwassen leeftijd beïnvloeden
- **Ciclosporine** (immunosuppressivum) – een aanpassing van uw dosis kan noodzakelijk zijn
- **Insuline** – een aanpassing van uw dosis kan noodzakelijk zijn
- **Schildklierhormoon** – een aanpassing van uw dosis kan noodzakelijk zijn
- **Gonadotropine** (geslachtsklierstimulerend hormoon) – een aanpassing van uw dosis kan noodzakelijk zijn
- **Anticonvulsiva** – een aanpassing van uw dosis kan noodzakelijk zijn
- Oraal in te nemen **oestrogenen** of andere geslachtshormonen.

Zwangerschap en borstvoeding

Het gebruik van producten die somatropine bevatten, wordt niet aanbevolen bij vrouwen die zwanger kunnen worden en geen anticonceptie aanwenden.

- **Zwangerschap** – Stop de behandeling en breng uw arts op de hoogte als u zwanger wordt tijdens het gebruik van Norditropin NordiFlex
- **Borstvoeding** – Gebruik Norditropin NordiFlex niet indien u borstvoeding geeft, want somatropine wordt mogelijk uitgescheiden in de moedermelk.

Rijvaardigheid en het gebruik van machines

Norditropin NordiFlex wijzigd uw vermogen niet om een voertuig te besturen of een machine te gebruiken.

Norditropin bevat natrium

Norditropin bevat minder dan 1 mmol natrium (23 mg) per 1,5 ml, dat wil zeggen dat het in wezen 'natriumvrij' is.

3. Hoe gebruikt u Norditropin NordiFlex?

Gebruik dit geneesmiddel altijd precies zoals uw arts u dat heeft verteld. Twijfelt u over het juiste gebruik? Neem dan contact op met uw arts of apotheker.

Aanbevolen dosering

Bij kinderen is de dosis afhankelijk van hun lichaamsgewicht en hun lichaamsoppervlak. Op latere leeftijd is de dosis afhankelijk van uw lengte, uw gewicht, uw geslacht en de gevoeligheid voor groeihormoon en zal deze aangepast worden tot een voor u geschikte dosis is bereikt.

- **Kinderen die weinig of geen groeihormoon produceren:**
De gebruikelijke dosis is 0,025 tot 0,035 mg per kg lichaamsgewicht per dag of 0,7 tot 1,0 mg per m² lichaamsoppervlak per dag
- **Kinderen met het Turner-syndroom:**
De gebruikelijke dosis is 0,045 tot 0,067 mg per kg lichaamsgewicht per dag of 1,3 tot 2,0 mg per m² lichaamsoppervlak per dag
- **Kinderen met een nieraandoening:**
De gebruikelijke dosis is 0,050 mg per kg lichaamsgewicht per dag of 1,4 mg per m² lichaamsoppervlak per dag
- **Kinderen die klein geboren zijn voor de duur van de zwangerschap:**
De gebruikelijke dosis is 0,035 mg per kg lichaamsgewicht per dag of 1,0 mg per m² lichaamsoppervlak per dag tot de eindlengte is bereikt. (In klinische studies bij kinderen die klein geboren zijn voor de duur van de zwangerschap, werden gewoonlijk doses van 0,033 en 0,067 mg per kg lichaamsgewicht per dag gebruikt)
- **Kinderen met het Noonan-syndroom:**
De gebruikelijke dosis is 0,066 mg per kg lichaamsgewicht per dag, maar uw arts kan beslissen dat 0,033 mg per kg lichaamsgewicht per dag voldoende is
- **Volwassenen die weinig of geen groeihormoon produceren:**
Als uw groeihormoontekort aanhoudt na voltooiing van de groei, dient de behandeling voortgezet te worden. De gebruikelijke startdosis is 0,2 tot 0,5 mg per dag. De dosis zal worden aangepast totdat de voor u geschikte dosis bereikt wordt. Als uw groeihormoontekort begint op volwassen leeftijd, dan is de gebruikelijke startdosis 0,1 tot 0,3 mg per dag. Deze dosis zal elke maand verhoogd worden door uw arts totdat de voor u geschikte dosis bereikt wordt. De gebruikelijke maximale dosis is 1,0 mg per dag.

Wanneer Norditropin NordiFlex gebruiken

Injecteer uw dagelijkse dosis onder de huid elke avond juist voor het slapengaan.

Hoe gebruikt u Norditropin NordiFlex

Norditropin NordiFlex groeihormoonoplossing wordt geleverd als een voorgevulde wegwerppen van 1,5 ml voor meervoudig gebruik.

Volledige instructies voor het gebruik van de Norditropin NordiFlex pen worden op de keerzijde gegeven. De belangrijkste instructies zijn de volgende:

- Controleer de oplossing vóór gebruik door de pen één of twee keer ondersteboven te draaien. Gebruik de pen niet indien de oplossing troebel of verkleurd is
- Norditropin NordiFlex is ontworpen voor gebruik met NovoFine of NovoTwist naalden voor eenmalig gebruik met een maximale lengte van 8 mm

- Gebruik altijd een nieuwe naald voor elke injectie
- Wissel de injectieplaatsen af om beschadiging van de huid te voorkomen
- Om een correcte dosis te garanderen en om injectie van luchtbelletjes te vermijden, controleer het doorstromen van groeihormoon (“ontluchten” van de pen genoemd) vóór de eerste injectie met een nieuwe Norditropin NordiFlex pen. Gebruik de pen niet als er aan de naaldpunt geen druppel groeihormoonoplossing verschijnt
- Deel uw Norditropin NordiFlex pen niet met anderen.

Hoelang moet de behandeling gevolgd worden

- Kinderen met groeiachterstand ten gevolge van het Turner-syndroom, een nieraandoening, kinderen die klein geboren zijn in functie van de duur van de zwangerschap of het Noonan-syndroom: uw arts zal u aanbevelen de behandeling voort te zetten totdat u stopt met groeien
- Kinderen of adolescenten met een tekort aan groeihormoon: uw arts zal u aanbevelen de behandeling voort te zetten tot op volwassen leeftijd

Stop niet met het gebruik van Norditropin NordiFlex zonder overleg met uw arts.

Heeft u te veel Norditropin NordiFlex gebruikt?

Informeer uw arts indien u te veel somatropine heeft ingespoten. Langdurige overdosering kan een abnormale groei en grove gelaatstrekken veroorzaken. Wanneer u te veel geneesmiddel heeft gebruikt of ingenomen, neem dan onmiddellijk contact op met uw arts, apotheker of het Antigifcentrum (070/245.245).

Bent u vergeten Norditropin NordiFlex te gebruiken?

Neem de volgende dosis zoals gewoonlijk op het gebruikelijke tijdstip. **Neem geen dubbele dosis** om een vergeten dosis in te halen.

Als u stopt met het gebruik van Norditropin NordiFlex

Stop niet met het gebruik van Norditropin NordiFlex zonder overleg met uw arts.

Heeft u nog andere vragen over het gebruik van dit geneesmiddel? Neem dan contact op met uw arts of apotheker.

4. Mogelijke bijwerkingen

Zoals elk geneesmiddel kan ook dit geneesmiddel bijwerkingen hebben. Niet iedereen krijgt daarmee te maken.

Bijwerkingen bij kinderen en volwassenen (frequentie niet bekend):

- **huiduitslag; piepende ademhaling; gezwollen oogleden, gezicht of lippen; volledig bewustzijnsverlies.** Elk van deze tekenen kan wijzen op een allergische reactie
- **hoofdpijn, gezichtsproblemen, braakneigingen (*misselijkheid*) en braken.** Deze tekenen kunnen wijzen op een verhoogde druk in de hersenen
- **thyroxinegehalte in het bloedserum** kan dalen
- **hyperglykemie** (verhoogde bloedglucosespiegel).

Indien u één van deze bijwerkingen ondervindt, **raadpleeg zo snel mogelijk een arts.** Stop de behandeling met Norditropin NordiFlex tot uw arts zegt dat u de behandeling verder mag zetten.

Vorming van antilichamen tegen somatropine gedurende de behandeling met Norditropin werd zelden vastgesteld.

Een verhoogd gehalte aan leverenzymen werd waargenomen.

Gevallen van leukemie en heroptreden van hersentumoren werden eveneens vastgesteld bij patiënten behandeld met somatropine (het actieve bestanddeel in Norditropin NordiFlex), hoewel er geen bewijs is dat somatropine hiervoor verantwoordelijk is.

Wanneer u denkt te lijden aan één van deze aandoeningen, contacteer uw arts.

Extra bijwerkingen die bij kinderen kunnen voorkomen:

Soms (kunnen tot 1 op 100 kinderen treffen):

- **hoofdpijn**
- **roodheid**, jeuk en pijn op de injectieplaats
- **borstgroei** (gynaecomastie).

Zelden (kunnen tot 1 op 1.000 kinderen treffen):

- **huiduitslag**
- **spier-** en gewrichtspijn
- **gezwollen handen** en voeten door vocht op te houden.

In zeldzame gevallen hebben kinderen die Norditropin NordiFlex gebruikten heup- en kniepijn ervaren of zijn begonnen met hinken. Deze symptomen kunnen veroorzaakt worden door een ziekte die inwerkt op de bovenzijde van het dijbeen (*ziekte van Legg-Calvé*) of doordat het uiteinde van het been losgekomen is van het kraakbeen (*epifysiolyse van de femurkop*) en zijn mogelijk niet het gevolg van het gebruik van Norditropin NordiFlex.

Bij kinderen met het **Turner-syndroom** zijn in klinische studies enkele gevallen vastgesteld van **toegenomen groei van handen en voeten** in vergelijking met de lengte.

Een klinische studie bij kinderen met het Turner-syndroom heeft aangetoond dat hoge doses Norditropin mogelijk het risico op oorinfecties kunnen verhogen.

Wanneer één van deze bijwerkingen ernstig wordt of als er bij u een bijwerking optreedt die niet in deze bijsluiter is vermeld, raadpleeg dan uw arts of apotheker. Het is mogelijk dat de dosis verminderd moet worden.

Extra bijwerkingen die bij volwassenen kunnen voorkomen:

Zeer vaak (kunnen meer dan 1 op 10 volwassenen treffen):

- **gezwollen handen** en voeten door vocht op te houden.

Vaak (kunnen tot 1 op 10 volwassenen treffen):

- **hoofdpijn**
- **kriebeling in de huid** en gevoelloosheid of pijn vooral in de vingers
- **gewrichtspijn** en -stijfheid, spierpijn.

Soms (kunnen tot 1 op 100 volwassenen treffen):

- **type 2 diabetes**
- **carpaal tunnelsyndroom**, tinteling en pijn in de vingers en handen
- **jeuk** (kan hevig zijn) en pijn op de injectieplaats
- **spierstijfheid**
- **borstgroei** (gynaecomastie).

Het melden van bijwerkingen

Krijgt u last van bijwerkingen, neem dan contact op met uw arts of apotheker. Dit geldt ook voor bijwerkingen die niet in deze bijsluiter staan. U kunt bijwerkingen ook melden via het Federaal agentschap voor geneesmiddelen en gezondheidsproducten - Afdeling Vigilantie: Postbus 97 - B-1000 Brussel Madou (www.eenbijwerkingmelden.be of adr@fagg.be). Door bijwerkingen te melden, helpt u ons om meer informatie te krijgen over de veiligheid van dit geneesmiddel.

5. Hoe bewaart u Norditropin NordiFlex?

Buiten het zicht en bereik van kinderen houden.

Gebruik dit geneesmiddel niet meer na de uiterste houdbaarheidsdatum. Die vindt u op de verpakking na EXP/. Daar staat een maand en een jaar. De laatste dag van die maand is de uiterste houdbaarheidsdatum.

Bewaar ongebruikte Norditropin NordiFlex pennen in de koelkast (2°C – 8°C) in de buitenverpakking, ter bescherming tegen licht. Niet in de vriezer bewaren, noch blootstellen aan warmte. Niet in de buurt van koelelementen bewaren.

Tijdens gebruik van Norditropin NordiFlex 5 mg/1,5 ml mag u **hetzij**:

- de pen bewaren gedurende maximum 4 weken in de koelkast (2°C – 8°C), **hetzij**
- de pen bewaren gedurende maximum 3 weken bij kamertemperatuur (beneden 25°C).

Gebruik Norditropin NordiFlex pennen niet meer indien ze bevroren zijn geweest of aan zeer hoge temperaturen blootgesteld zijn geweest.

Gebruik Norditropin NordiFlex pennen niet indien de groeihormoonoplossing troebel of verkleurd is.

Bewaar Norditropin NordiFlex altijd zonder naald erop vastgemaakt.

Bewaar Norditropin NordiFlex pen altijd met de pendop vast erop geplaatst wanneer u Norditropin NordiFlex niet gebruikt.

Gebruik voor elke injectie altijd een nieuwe naald.

Spoel geneesmiddelen niet door de gootsteen of de wc en gooi ze niet in de vuilnisbak. Vraag uw apotheker wat u met geneesmiddelen moet doen die u niet meer gebruikt. Als u geneesmiddelen op de juiste manier afvoert worden ze op een juiste manier vernietigd en komen ze niet in het milieu terecht.

6. Inhoud van de verpakking en overige informatie

Welke stoffen zitten er in Norditropin NordiFlex

- De werkzame stof in dit middel is somatropine.
- De andere stoffen in dit middel zijn mannitol, histidine, poloxameer 188, fenol, water voor injectie, zoutzuur en natriumhydroxide.

Hoe ziet Norditropin NordiFlex eruit en wat zit er in een verpakking?

Norditropin NordiFlex is een heldere en kleurloze oplossing voor injectie in een voorgevulde wegwerppen van 1,5 ml voor meervoudig gebruik.

1 ml oplossing bevat 3,3 mg somatropine.

1 mg somatropine komt overeen met 3 IE somatropine.

Norditropin NordiFlex is beschikbaar in drie concentraties:

5 mg/1,5 ml, 10 mg/1,5 ml en 15 mg/1,5 ml (overeenstemmend met respectievelijk 3,3 mg/ml, 6,7 mg/ml en 10 mg/ml).

Afleveringswijze: Geneesmiddel op medisch voorschrift.

Houder van de vergunning voor het in de handel brengen en fabrikant

Houder van de vergunning voor het in de handel brengen

Novo Nordisk Pharma, Internationalelaan 55, 1070 Brussel

Fabrikant

Novo Nordisk A/S, Novo Allé, DK-2880 Bagsvaerd, Denemarken

Nummer van de vergunning voor het in de handel brengen: BE262464

Dit geneesmiddel is geregistreerd in lidstaten van de Europese Economische Ruimte en in het Verenigd Koninkrijk (Noord-Ierland) onder de volgende namen:

Oostenrijk, België, Cyprus, Tsjechië, Denemarken, Griekenland, Finland, Hongarije, Kroatië, Ierland, IJsland, Italië, Litouwen, Luxemburg, Noorwegen, Polen, Portugal, Roemenië, Spanje, Zweden, Slowakije, Verenigd Koninkrijk (Noord-Ierland): Norditropin NordiFlex 5 mg/1,5 ml

Frankrijk: Norditropine NordiFlex 5 mg/1,5 ml

Deze bijsluiter is voor het laatst herzien in 11/2022.

Andere informatiebronnen

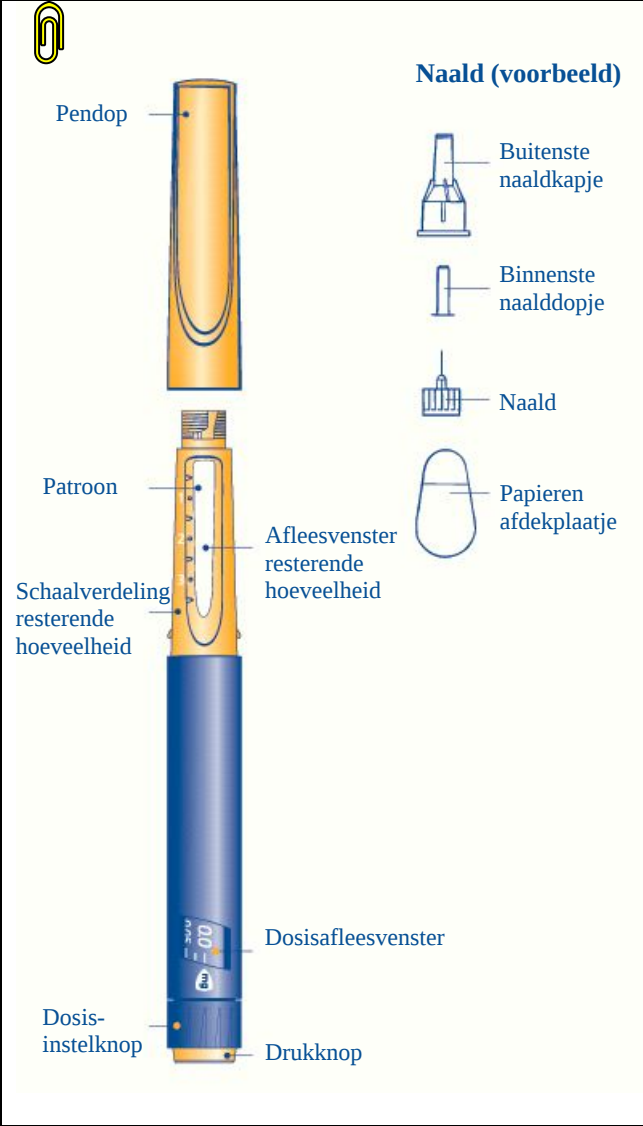
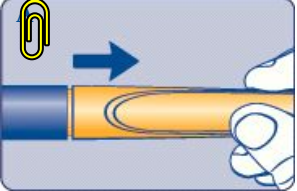
Gedetailleerde informatie over dit geneesmiddel kunt u vinden op de website van het Federaal Agentschap voor Geneesmiddelen en Gezondheidsproducten: www.fagg.be.

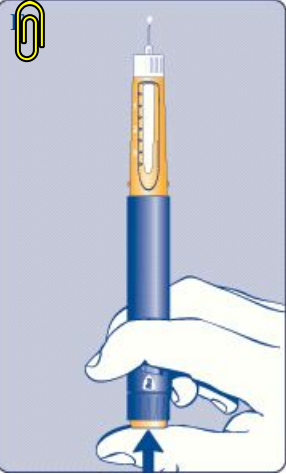
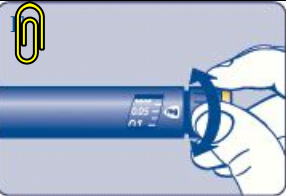
Norditropin NordiFlex 5 mg/1,5 ml

Gebruiksaanwijzing Norditropin NordiFlex pen

Lees deze instructies zorgvuldig door voordat u Norditropin NordiFlex gebruikt.

- Norditropin NordiFlex 5 mg/1,5 ml is een voorgevulde injectiepen voor meervoudig gebruik die een oplossing met menselijk groeihormoon bevat.
- U kunt de dosisinstelknop gebruiken om elke dosis van 0,025 tot 1,50 mg, in stappen van 0,025 mg, te selecteren. Uw arts zal de juiste dosis voor u bepalen.
- Norditropin NordiFlex is ontworpen voor gebruik met NovoFine of NovoTwist naalden voor eenmalig gebruik met een maximale lengte van 8 mm.
- Start met het controleren van de naam, de sterkte en het gekleurde etiket van uw Norditropin NordiFlex pen om er zeker van te zijn dat het de sterkte van het groeihormoon bevat dat u nodig heeft.
- Gebruik alleen de pen als de groeihormoonoplossing in de patroon helder en kleurloos is.
- Gebruik altijd een nieuwe naald voor elke injectie.
- Controleer altijd de doorstroming voor de eerste injectie met elke nieuwe pen – zie stap 3. Controleer de doorstroming.
- Deel nooit uw pen of uw naalden met anderen. Dit kan leiden tot kruisbesmetting.
- Bewaar altijd uw pen en naalden buiten het zicht en bereik van kinderen.
- Zorgverleners moeten zeer voorzichtig zijn bij het omgaan met gebruikte naalden – om het risico op prikaccidenten en kruisbesmetting te verminderen.

	
1. Controleer de pen - Controleer de naam, de sterkte en het gekleurde etiket van uw Norditropin NordiFlex pen om er zeker van te zijn dat het de sterkte van het groeihormoon bevat dat u nodig heeft. - Verwijder de pendop [A]. - Controleer of de oplossing in de patroon helder en kleurloos is door de pen één of twee keer ondersteboven te draaien. - Gebruik de pen niet als de oplossing in de patroon niet helder of troebel is.	
2. Bevestig de naald - Gebruik altijd een nieuwe naald bij elke injectie. Dit vermindert het risico op besmetting, infectie, het lekken van oplossing, verstopte naalden en onnauwkeurige dosering. Buig of beschadig nooit de naald. - Verwijder het papieren afdekplaatje van de naald. - Draai de naald recht op de pen [B]. Zorg ervoor dat de naald goed stevig zit. De naald heeft twee kappen. U moet ze beide verwijderen: - Verwijder het buitenste naaldkapje en bewaar het om de	

- naald correct van de pen te verwijderen na de injectie. - Verwijder het binnenste naalddopje door aan het centrale tipje te trekken en gooi het weg.	
3. Controleer de doorstroming U moet, voor uw eerste injectie met elke nieuwe pen, de doorstroming controleren om er zeker van te zijn dat u de correcte dosis krijgt en geen luchtbelletjes injecteert: Selecteer 0,025 mg [C]. Dit is één ‘klik’ na 0,0 op de dosisinstelknop aan het uiteinde van de pen.	
Houd de pen met de naald omhoog en tik een paar keer tegen de bovenkant van de pen om eventuele luchtballen naar de bovenkant te laten stijgen [D].	
- Houd de pen met de naald omhoog en druk de drukknop aan de onderkant van de pen helemaal in [E]. Een druppel oplossing zal aan de naaldpunt verschijnen. - Als er geen druppel verschijnt, herhaal de stappen C tot E maximaal 6 keer, tot er een druppel verschijnt. Als er nog steeds geen druppel is, vervang de naald en herhaal stappen C tot E nog eenmaal. Gebruik de pen niet als er geen druppel verschijnt. Gebruik een nieuwe pen. - Controleer altijd de doorstroming voor de eerste injectie met elke nieuwe pen. Controleer nogmaals de doorstroming als uw pen gevallen is of tegen een hard oppervlak is gestoten, of als u vermoedt dat er iets mis is.	
4. De dosis selecteren - Controleer of de dosisinstelknop op 0,0 staat. Selecteer het aantal mg dat uw arts u voorgeschreven heeft [F]. - De dosis kan verhoogd of verlaagd worden door de dosisinstelknop verder of terug te draaien. Zorg er bij het terugdraaien van de dosisinstelknop voor dat u niet op de drukknop duwt, omdat er dan oplossing zal uitkomen. U kunt geen dosis instellen die groter is dan het aantal overgebleven mg in de pen.	

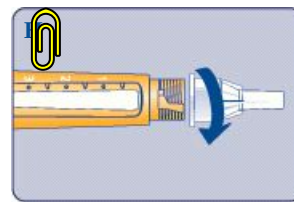
5. De dosis injecteren

- Gebruik de injectiemethode zoals uw arts of verpleegkundige u heeft laten zien.
- Wissel de injectieplaatsen af zodat uw huid niet beschadigd wordt.
- Steek de naald in uw huid. Injecteer de dosis door de drukknop helemaal in te drukken. Zorg ervoor dat u alleen de drukknop indrukt bij het injecteren [G].
- **Houd de drukknop volledig ingedrukt en laat de naald nog ten minste 6 seconden onder de huid.** Zo bent u er zeker van dat de volledige dosis geïnjecteerd is.

6. De naald verwijderen

- Plaats voorzichtig het buitenste naaldkapje terug op de naald zonder de naald aan te raken. Draai de naald los en gooi deze zorgvuldig weg volgens de instructies van uw arts of verpleegkundige [H].
Plaats nooit het binnenste naalddopje terug op de naald eenmaal u het verwijderd heeft. U zou uzelf per ongeluk kunnen prikken aan de naald.
- Plaats de pendop terug na elk gebruik.
- **Verwijder altijd de naald en gooi deze weg na elke injectie en bewaar de pen zonder naald.** Dit vermindert het risico op besmetting, infectie, het lekken van oplossing, verstopte naalden en onnauwkeurige dosering.
- Wanneer de pen leeg is, gooi deze weg zonder naald volgens de instructies van uw arts of verpleegkundige of lokale autoriteiten.
- **Zorgverleners moeten zeer voorzichtig zijn bij het omgaan met gebruikte naalden – om het risico op prikaccidenten en kruisbesmetting te verminderen.**

7. Onderhoud

- Uw Norditropin NordiFlex pen moet met zorg behandeld worden.
- Laat uw pen niet vallen en stoot er niet mee tegen harde oppervlakken. Als u deze laat vallen of als u vermoedt dat er iets mis is, bevestig altijd een nieuwe naald en controleer de doorstroming voor u injecteert.
- Probeer uw pen niet opnieuw te vullen – deze is voorgevuld.
- Probeer uw pen niet te repareren of uit elkaar te halen.
- Bescherm uw pen tegen stof, vuil, vorst en direct zonlicht.
- Probeer uw pen niet te wassen, te weken of in te smeren. Indien nodig, maak deze schoon met een doekje dat bevochtigd is met een mild schoonmaakmiddel.
- Vries uw pen niet in of bewaar het niet in de buurt van een koelelement, bv. in een koelkast.
- Zie rubriek 5 “Hoe bewaart u Norditropin NordiFlex” op de achterzijde voor informatie over hoe uw pen te bewaren.